

הוא אודע ליה לבר נש, כל תד וחד, בַּהֲהוּא דְרַגְא
 דִּילִיה, כְּמַה דְּאִיהוּ. וּבַהֲהוּא גְּוֹנָא דְּכָל תַּד וְחַד,
 כְּמַה דְּאִיהוּ חֶלְמָא. אָמַר הַהוּא יוֹדָא, וְדָא דְּחֶלְמָא
 לָאו אִיהוּ אֱלָא לְבַר נָשׁ זַכָּא, דְּאִיהוּ חֶמָא חֶלְמָא
 כְּדָקָא חַזִּי.

וְתָא חַזִּי, דְּכַד בַּר נָשׁ נָאִים עַל עַרְסִיה, נִשְׁמַתִּיה
 נִכְפָּא וְשִׁטָּא בְּעֶלְמָא לְעִילָא, וְעָאֲלַת בְּאַתְרָא
 דְּעָאֲלַת. וּכְמַה חֲבִילִי טְהוּרִין, קִיּוּמִין וְאֲזִלִּין בְּעֶלְמָא,
 וּפְגִעִין בָּהּ בְּהַהוּא נִשְׁמַתָּא. אִי זַכָּא הִיא, סִלְקָא
 לְעִילָא וְחֶמָא מַה דְּחֶמָאֲת. וְאִי לָאו, אֲתַאֲחַדַּת
 בְּהַהוּא סְטְרָא, וּמוֹדִיעִין לָהּ מַלְיָן כְּדִיבּוֹן, אוּ מַלְיָן
 דְּזַמְיָנִין לְמִיתִי לְזַמֵּן קָרִיב. וְכַד אֲתַעַר הַהוּא נִשְׁמַתָּא
 דְּבִיה, אִיהִי מוֹדְעָא לִיה מַה דְּחֶמָאֲת.

וְעַל דָּא, לְבַר נָשׁ דְּלָאו אִיהוּ זַכָּא, מוֹדִיעִין לִיה

לשון הקודש

מזיקים עומדים והולכים בעולם ופוגעים
 את אותה הנשמה. אם היא צדיקה,
 עולה למעלה ורואה מה שרואה. ואם
 לא, נאחזת בעד ההוא, ומודיעים לה
 דברים פזיזים או דברים שעתידים לבא
 לזמן הקרוב. וכשמתעוררת אותה
 הנשמה שבו, היא מודיעה לו מה
 שראתה.

ועל פן לאדם שאינו צדיק מודיעים לו

הקדוש ברוך הוא מודיע לאדם כל אחד
 ואחד באותה הדרגה שלו כמו שהוא,
 ובאותו גון שכל אחד ואחד אומר שיהיה
 חלום. אמר אותו יהודי, ודאי שהחלום
 אינו אלא לאדם צדיק, שהוא ראה חלום
 בראוי.

וכא וראה, שבאשר אדם ישן על מפתו,
 נשמתו יוצאת ומשוטטת בעולם למעלה
 ונכנסת למקום שנכנסת, וכמה קבוצות

תִּלְמָא טָבָא דְלֹא אִיהוּ קְשׁוּט. כִּלְא בְּגִין לְאַסְטָאָה
 לִיה מִהֵוּא אַרְח קְשׁוּט. בִּינּוּ דְאִיהוּ אַסְטִי אֶזְרַחִיה
 מֵאַרְח קְשׁוּט, מְסַאֲבִין לִיה. דְּכָל מָאן דְּאִתִּי
 לְאַתְדַּכָּאָה, מְדַכָּאִין לִיה. וּמָאן דְּאִתִּי לְאַסְתָּאָבָא,
 מְסַאֲבִין לִיה. וְהָא וּדְאִי אֶתְמַר חֲבִי.

יְתִבּוּ עַד דְּסָלִיק צַפְרָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וּדְאִי לָא
 נִזְכָּר שְׁמִיה דְּיוֹסֵף בְּאֵינוּן דְּגָלִים. דְּכַתִּיב,
 דְּגָל מַחֲנֶה אֶפְרַיִם, וְלֹא כְּתִיב דְּגָל מַחֲנֶה יוֹסֵף. (במדבר ב)
 בְּגִין דְּאֶתְגָּאִי עַל אַחֵי, וְהָא אֶתְמַר.

אָמַר הֵהוּא יוֹדְאִי, וּדְאִי שְׂמַעְנָא דְּיוֹסֵף אִיהוּ
 בְּעֵלְמָא דְּדַכּוּרָא, וְכִלְהוּ שְׂבָטִין בְּעֵלְמָא
 דְּנוֹקְבָא אֵינוּן. וְעַל דָּא לָא אֶתְכַלִּיל יוֹסֵף עִמָּהוּן,
 בְּגִין דְּאִיהוּ בְּעֵלְמָא דְּדַכּוּרָא עִמָּהוּן (נ"א ל"ג עמ'הו').

מַה כְּתִיב, כָּלֵנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נָחֵנוּ. נָחֵנוּ, אֲנַחְנוּ

לשון הקודש

חלום טוב שאינו אמת, הכל כְּדִי
 לְהַסְטוֹתוּ מֵאוֹתָהּ דְּרַךְ הָאֱמֶת. בִּינּוּ
 שְׂהוּא הַסִּיט אֶת דְּרַכּוֹ מְדַרְךְ הָאֱמֶת,
 מְטַמְּאִים אוֹתוֹ. שְׂכַל מִי שְׂבָא לְהַטְהַר –
 מְטַהְרִים אוֹתוֹ, וּמִי שְׂבָא לְהַטְמֵא –
 מְטַמְּאִים אוֹתוֹ. הִנֵּה וּדְאִי כִּדְ נִתְבְּאָר.
 יִשְׁבּוּ עַד שְׁעֵלָה הַבְּקָר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 וּדְאִי לָא זָכַר שְׁמוֹ שֶׁל יוֹסֵף בְּאוֹתָם

דְּגָלִים, שְׂכַתוּב (במדבר ב) דְּגָל מַחֲנֶה
 אֶפְרַיִם, וְלֹא כְּתוּב דְּגָל מַחֲנֶה יוֹסֵף,
 מִשּׁוּם שְׂהִתְגָּאָה עַל אַחֵי, וְהִנֵּה נִתְבְּאָר.
 אָמַר אוֹתוֹ הִיהוּדִי, וּדְאִי שְׂמַעְתִּי, שְׂיוֹסֵף
 הוּא בְּעוֹלָם הַזְּכָר, וְכָל הַשְּׂבָטִים הֵם
 בְּעוֹלָם הַנְּקֵבָה, וְעַל כֵּן לָא נִכְלַל יוֹסֵף
 עִמָּהֶם, מִשּׁוּם שְׂהוּא בְּעוֹלָם הַזְּכָר עִמָּהֶם.
 מַה כְּתוּב? כָּלֵנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נָחֵנוּ.

מִיבְעֵי לִיָּהּ. אִמַּאי חָסֵר א'. אֵלָּא, בְּגִין דְּרִזָּא דְּבְרִית
 לָא אֲשַׁתְּכַח עִמָּהוֹן, אֲסַתְּלַק מִתַּמָּן א'. דְּהָא א'
 דְּכוּרָא אִיהוּ. וְעַל דָּא ב' אִיהִי נּוֹקְבָא, א' דְּכוּרָא.
 וּבְגִין דָּא אֲסַתְּלַק א' מִתַּמָּן, וְאֲשַׁתְּאָרוּ אֵינוֹן נּוֹקְבֵי
 לְגַבֵּי שְׂכִינְתָא.

וּלְבַתָּר אָמְרוּ, בְּנִים אֲנַחְנוּ, אֲתוּסַף א'. אָמְרוּ וְלָא
 יִדְעֵי מַה קָּאָמְרוּ. בְּגִין דְּיוֹסַף אֲשַׁתְּכַח תַּמָּן,
 וְאֲשַׁלִּימוּ מְלָה, וְאָמְרוּ אֲנַחְנוּ. מְנַלְן, דְּכַתִּיב וַיֹּאמְרוּ
 שְׁנַיִם עֶשֶׂר עֶבְדֵיךָ אֲחִים אֲנַחְנוּ, וַיֹּסֶף אִיהוּ
 בְּחוּשְׁבָנָא, כִּד עָאֵל בְּחוּשְׁבָנָא, אָמְרוּ אֲנַחְנוּ. וְכִד לָא
 עָאֵל בְּחוּשְׁבָנָא, אָמְרוּ נַחְנוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כָּל הָיִי מַלְיוֹן דְּקָאָמְרוּן הַבָּא, קְדָשָׁא
 בְּרִידָא הוּא אֲתַרְעֵי בְּחוּ, דְּהָא שְׂכִינְתָא (דף ר ע"ב)
 לָא אַעֲדֵי מִהַבָּא. בְּדַכְתִּיב, (מלאכי ג) אִזְ נְדַבְרוּ יְרֵאֵי יי

לשון הקודש

נִמְצָא שָׁם, וְהַשְׁלִימוּ הַדְּבָר וְאָמְרוּ אֲנַחְנוּ.
 מִנֵּין לָנוּ? שְׂכַתוּב וַיֹּאמְרוּ שְׁנַיִהֶם עֶשֶׂר
 עֶבְדֵיךָ אֲחִים אֲנַחְנוּ. וַיֹּסֶף הוּא בְּחוּשְׁבוֹן.
 כְּשֶׁנִּכְנַס בְּחוּשְׁבוֹן, אָמְרוּ אֲנַחְנוּ. וְכִשְׁלָא
 נִכְנַס בְּחוּשְׁבוֹן, אָמְרוּ נַחְנוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כָּל הַדְּבָרִים הַלְלוּ
 שְׁאֲמַרְנוּ כָּאן, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְּרַעָה
 בְּהֵם, שְׁתַּרְי הַשְׂכִּינָה לָא זֹזָה מִכָּאן,

נַחְנוּ? אַחְנוּ הִיָּה צְרִידָא לְכַתְּבֵי! לְמַה חָסֵר
 א'? אֵלָּא מִשּׁוּם שְׁסוּד הַבְּרִית לָא נִמְצָא
 עִמָּם. הַסְתַּלַּק מִשָּׁם א', שְׁתַּרְי א' הוּא
 זָכָר. וְעַל כֵּן ב' הוּא נְקֻבָּה, א' זָכָר. וּמִשּׁוּם
 כִּד א' הַסְתַּלַּק מִשָּׁם, וְנִשְׁאָרוּ אוֹתָן
 נְקֻבוֹת אַעֲלֵי הַשְׂכִּינָה.

אַחַר כִּד אָמְרוּ בְּנִים אֲנַחְנוּ. נּוֹסְפָה א'.
 אָמְרוּ וְלָא יִדְעוּ מַה אָמְרוּ, מִשּׁוּם שְׁיוֹסַף

אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיִּקְשֹׁב יְיָ וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זְכוֹרֹן
לְפָנָיו לְיִרְאֵי יְיָ וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ:

וַיֵּאסֹף אוֹתָם אֶל מִשְׁמַר שְׁלֹשֶׁת יָמִים. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, הָיִי תֵּלֶת יוֹמִין אִמָּאֵי. אֶלְאָ הָיִי

תֵּלֶת יוֹמִין, לְקַבֵּיל תֵּלֶת יוֹמִין דְּשָׁכְמ. דְּכְתִיב, (בראשית
לד) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיוֹתָם כּוֹאֲבִים.

תָּא חַיִּי, מַה כְּתִיב בֵּיהּ, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יוֹסֵף בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עָשׂוּ וְחַיִּי. לְאַחֲזָאָה דְלֹא עָבַד

אִיהוּ, כְּמַה דְּאֵינוּן עָבְדוּ בְּשָׁכְמ. דְּנִרְמוּ לְאַנְשֵׁי שָׁכְמ
לְקַבֵּלָא עֲלֵיהוּ הָאִי זֹאת, רְזָא דְבְרִית. וְלִבְתַּר דְּעָבְדוּ

קִיּוּמָא דָּא, קָטִילוּ לֹון, וְלֹא אֲשַׁתָּאֵר מְנַהוֹן חַד.
וְאִיהוּ מַה כְּתִיב, זֹאת עָשׂוּ וְחַיִּי. מָאֵי טַעְמָא, בְּגִין

דְּאֵת הָאֱלֹהִים אָנִי יִרְא, נְטִיר קִיּוּמָא. וְכָל גְּלַגּוּלָא
דָּא לָא הוּא אֶלְא בְּגִינֵיהּ דְּבְנֵימִין:

לשון הקודש

לְהִרְאוֹת שֶׁהוּא לֹא עֹשֶׂה כְּמוֹ שֶׁהֵם עֹשׂוּ
בְּשָׁכְמ, שְׁנִרְמוּ לְאַנְשֵׁי שָׁכְמ לְקַבֵּל
עֲלֵיהֶם אֵת זֹאת, סוּד הַבְּרִית, וְאַחַר
שֶׁעָשׂוּ הַבְּרִית הַזֹּאת, הִרְגוּ אוֹתָם, וְלֹא
נִשְׁאָר מֵהֶם אֶחָד. וְהוּא מַה כְּתוּב? זֹאת
עָשׂוּ וְחַיִּי. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁאֵת
הָאֱלֹהִים אָנִי יִרְא, שְׁמַר הַבְּרִית. וְכָל
הַגְּלַגּוּל הַזֶּה לֹא הָיָה אֶלְא בְּשִׁבִיל
בְּנֵימִין.

כְּפִתּוּב (מִלֵּאבִי א) אֲזַנְדְּבְרוּ יִרְאֵי ה' אִישׁ אֶל
רֵעֵהוּ וַיִּקְשֹׁב ה' וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זְכוֹרֹן
לְפָנָיו לְיִרְאֵי ה' וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ.

וַיֵּאסֹף אֹתָם אֶל מִשְׁמַר שְׁלֹשֶׁת יָמִים.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים הִלְלוּ
לְמַה? אֶלְא שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים הִלְלוּ בְּנִגּוּד
שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים שֶׁל שָׁכְמ, שְׁכִתּוּב (בראשית
לד) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיוֹתָם כּוֹאֲבִים.

כֵּן רָאָה מַה כְּתוּב בּוֹ, וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
יוֹסֵף בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עָשׂוּ וְחַיִּי.

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו אָבֵל אֲשֶׁמִּים אֲנַחְנוּ עַל
 אָחִינוּ וְגו'. וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו, דָּא
 שְׂמַעוֹן וְלוֹי, כְּמַה דְּהָהּ בְּקַדְמִיתָא. דְּכְתִיב, (בראשית לו)
 וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו הִנֵּה בְעַל הַחַלּוּמוֹת הַלְּזָה בָא.
 מַה לְּהַלְן שְׂמַעוֹן וְלוֹי, אוֹף הַבָּא שְׂמַעוֹן וְלוֹי.

תָּא חַיִּי, מָאן אִישׁ וּמָאן אָחִיו. אֵלָא אִישׁ, דָּא
 שְׂמַעוֹן, כְּתִיב הַבָּא אִישׁ, וְכְתִיב הָתָם (במדבר כה)
 וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא. מַה לְּהַלְן מִשְׂמַעוֹן, אוֹף
 הַבָּא נְמִי שְׂמַעוֹן. וּבְגִין דְּאֶהְדֵּר בְּתִשׁוּבָה, כְּכַה
 וְאֶתְנַחֵם עַל דָּא. וְאָמַר לְלוֹי, אָבֵל אֲשֶׁמִּים אֲנַחְנוּ.
 עַל דָּא אֶתְבְּנֵי מִזְלִיָּה שׁוֹר, כְּגִוּוֹנָא דְּמִזְלִיָּה דְּיוֹסֵף
 שׁוֹר. דְּכְתִיב, (דברים לג) כְּבוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ, וּמִזְלִיָּה
 דְּשְׂמַעוֹן שׁוֹר אִיהוּ.

וְעַל דָּא, וַיִּקַּח מֵאֲתָם אֶת שְׂמַעוֹן, בְּגִין דְּלֹא יִקְטְרוּ

לשון הקודש

(במדבר כה) וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא. מַה
 לְהַלְן מִשְׂמַעוֹן – אָף כָּאן גַּם שְׂמַעוֹן.
 וּמִשׁוּם שְׁחֹר בְּתִשׁוּבָה, כְּכַה וְהֶתְנַחֵם
 עַל זֶה, וְאָמַר לְלוֹי אָבֵל אֲשֶׁמִּים אֲנַחְנוּ.
 עַל כֵּן נִבְנֶה מִזְלוֹ שׁוֹר, כְּמוֹ שְׂמַעוֹן שֶׁל
 יוֹסֵף שׁוֹר, שְׂכֵתוֹב (דברים לג) כְּבוֹר שׁוֹרוֹ
 הָדָר לוֹ. וּמִזְלוֹ שֶׁל שְׂמַעוֹן הוּא שׁוֹר.
 וְעַל כֵּן וַיִּקַּח מֵאֲתָם אֶת שְׂמַעוֹן, כְּדִי

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו אָבֵל אֲשֶׁמִּים
 אֲנַחְנוּ עַל אָחִינוּ וְגו'. וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל
 אָחִיו – זֶה שְׂמַעוֹן וְלוֹי, כְּמוֹ שְׂהָהּ
 בְּרֵאשׁוֹנָה שְׂכֵתוֹב (שם לו) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל
 אָחִיו הִנֵּה בְעַל הַחַלּוּמוֹת הַלְּזָה בָא. מַה
 לְהַלְן שְׂמַעוֹן וְלוֹי – אָף כָּאן שְׂמַעוֹן וְלוֹי.
 בָּא רָאָה, מִי אִישׁ וּמִי אָחִיו? אֵלָא אִישׁ
 זֶה שְׂמַעוֹן. כְּתוּב כָּאן אִישׁ, וְכְתוּב שָׁם

בְּהִדְיָה דְלִוּי. בְּגִין דְשִׁמְעוֹן וְלִוּי, כִּד מִתְחַבְּרָן תְּרֻוּיָהוּ
 יְכַלִּי לְקַטְרָגָא: וַיֵּאסֹר אוֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם, הָא אוֹקְמוּתָהּ,
 לְעֵינֵיהֶם אָסְרוּ. וּלְבַתֵּר דְנִפְקוּ הָוָה מֵאֲכִיל לִיָּהּ,
 וּמִשְׁקֵי לִיָּהּ.

וְאִי תִימָא דְרַעוּתָא דְיוֹסֵף אִיהוּ, בְּגִין דְכְּתִיב, (משלי)
 אִם רָעַב שׁוֹנֵאֲדָה הָאֲכִילָהּ לֶחֶם וְאִם צָמָא
 הִשְׁקָהּ מַיִם. אִי הָכִי, יוֹסֵף דְאִיהוּ זַכָּאָה, הֵיכִי עָבִיד
 הָכִי. דְהָא כְּתִיב, (משלי כה) כִּי גִחְלִים אֲתָה חוֹתֶה עַל
 רֵאשׁוֹ וַיֵּי יִשְׁלָם לָךְ.

אֶלְא, חֵם וְשָׁלוֹם דְיוֹסֵף לְהָכִי הוּא דְחַיִּישׁ. אֶלְא
 כְּבַר נֶשׁ לְאַחֵוּי, הָכִי נָמִי הָוָה עָבִיד. וְאַתְנַהֲיִג
 עֲמִיָּה בְאַחֲוָה, וְלֹא בְגִוּוֹנָא אַחֲרָא. וְלֹא עֲמִיָּה
 בְּלַחְדוּדֵי, אֶלְא עִם כָּל אַחֵוּי. כְּמָה דְכְּתִיב, וַיַּצֵּו יוֹסֵף
 וַיִּמְלֹא אֶת כְּלֵיהֶם בָּר וּלְהָשִׁיב בְּסַפֵּיהֶם אִישׁ אֶל

לשון הקודש

יוסף שהוא צדיק איך עשה כך, שהרי
 כתוב (שם) כי גחלים אתה חתה על ראשו
 ויהי ישלם לך?

אֶלְא חֵם וְחִלְלִיָּה שְׂיוֹסֵף לְכַךְ הוּא חֲשֵׁשׁ,
 אֶלְא כְּאַדָּם לְאַחֵוּי כְּךָ גַם הִיָּה עוֹשָׂה,
 הַתְנַהֲג עִמּוֹ בְאַחֲוָה וְלֹא בְעוֹרָה אַחֲרֵת,
 וְלֹא עִמּוֹ בְּלִבְדוּ, אֶלְא עִם כָּל אַחֵוּי, כְּמוֹ
 שְׂכַתוֹב וַיַּצֵּו יוֹסֵף וַיִּמְלֹא אֶת כְּלֵיהֶם בָּר

שלא יקטרג עם לוי, משום ששמעון ולוי,
 כששניהם מתחברים, יכולים לקטרג.
 ויאסר אתו לעיניהם, הנה פרישה,
 לעיניהם אסרו, ואחר שיצאו הנה מאכיל
 אותו ומשקה אותו.

וְאִם תֵּאמַר שֶׁהוּא רְצוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף, מִשׁוּם
 שְׂכַתוֹב (משלי כה) אִם רָעַב שׁוֹנֵאֲדָה הָאֲכִילָהּ
 לֶחֶם וְאִם צָמָא הִשְׁקָהּ מַיִם. אִם כְּךָ,

שָׁקוּ וְלִתֵּת לָהֶם צֶדֶה לְדַרְךְ וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן, בְּגִין
לְאַנְהֵגָא עִמְהוֹן בְּאַחֲוָה.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר, (נחום א) אִם שְׁלָמִים וְכֵן רַבִּים
וְכֵן נִגְזְזוּ וְעָבַר וְעִנְתָּךְ לֹא אֶעֱנֶד עוֹד, הֲאִי קָרָא
אוֹקְמוּתָּהּ. דְּכַד עֲמָא כְּלָהוּ אִית בְּהוּ שְׁלָם, וְלֹא אִית
בְּהוּ מְאִירִי דְכָבוּ. קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא חַיִּים עֲלֵייהוּ,
וְדִינָא לֹא שְׁלֵטָא בְּהוּ. וְאִף עַל גַּב דְּכְלָהוּ פְּלַחִי
לְכוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת, וְאִינוּן בְּשָׁלָם, דִּינָא לֹא שְׁלֵיט
עֲלֵייהוּ, וְאוֹקְמוּתָּהּ. דְּכִתְיִב, (הושע ד) חֲבוֹר עֲצָבִים אֲפָרִים
הִנַּח לוֹ.

וְכֵן נִגְזְזוּ וְעָבַר, מָאִי וְכֵן נִגְזְזוּ, וְנִגְזְזוּ מִיבְעֵי לִיהּ.
אֶלָּא, דָּא הוּא רִישָׁא דְקָרָא דְאִיהוּ שְׁלָם, אוֹף
הָבָא שְׁלָם. וּמָאִי אִיהוּ, דָּא צְדָקָה. בְּגִין דְּצְדָקָה דָּא
הוּא שְׁלוֹם, וּמָאִן דְּאִסְגִּי בְּצְדָקָה, אִסְגִּי שְׁלָם לְעִילָא,
וְאִסְגִּי שְׁלָם לְתַתָּא. וּבְגִין כֵּךְ וְכֵן נִגְזְזוּ וְעָבַר, דְּנִגְזְזוּ!

לשון הקודש

שולט פהם. ואף על גב שכלם עובדים
לכווכבים ומזלות והם בשלום – הדין לא
שולט עליהם, ובארוה שפנתוב (הושע ד)
חבור עצבים אפרים הניח לו.

וכן נגזזו ועבר, מה זה וכן נגזזו? הנה
צריך להיות ונגזזו! אלא זהו ראש הפסוק
שהוא שלום, אף כאן שלום, ומי הוא?
זהו צדקה. משום שצדקה זהו שלום, ומי

ולחשיב בספיהם איש אל שקו ולתת
להם צדה לדרכו ויעש להם כן, כדי
להתנהג עמם באחווה.

רבי יוסי פתח ואמר, (נחום א) אם שלמים
וכן רבים וכן נגזזו ועבר וענתך לא אענד
עוד. הפסוק הזה בארוה, שבאשר העם
בכלם יש שלום ואין בהם בעלי שנאה,
הקדוש ברוך הוא חס עליהם, והדין לא